

Förord

De traditionella styrformerna inom offentlig sektor har utmanats under det senaste decenniet. En vedertagen uppfattning är att den mångfald vi nu kan notera har kommit för att stanna. Detta motiverar fortsatt forskning kring reformers orsaker, innebörd och effekter. Olika belysningar ger bidrag till att förstå hur den offentliga sektorn kan styras och utvecklas.

Kommunal ekonomi och politik har tidigare publicerat flera viktiga uppsatser på temat och i detta nummer följer ytterligare ett bidrag. Eva Sörensens överordnade begrepp är metastyrning, vilket är en mer indirekt form av styrning än den byråkratiska och regelbaserade styrningen. Metastyrning kommer, fastslås det inledningsvis, att spela en helt central roll i hur styrning utövas fortsättningsvis. Förklaringen är den att det helt enkelt inte är möjligt att åstadkomma någon styrning om involverade parter inte utövar en hög grad av självstyrning. Syftet med uppsatsen är att illustrera att man i debatten om huruvida offentlig styrning och ledning kan utövas har bortsett från ett antal verktyg som med fördel kan tillämpas vid metastyrning. Tre stycken metastyrningsstrategier definieras och beskrivs i uppsatsen, New Public Management, deltagande och nätverksstyrning. Analysen av strategierna visar att det finns många fler verktyg och möjligheter än vad New Public Management erbjuder, som har dominerat fältet. Nätverksstrategin är både ett supplement och ett alternativ. Till skillnad från New Public Management och deltagarstyrning innebär nätverksstyrningen förutsättningar för kommunikation mellan olika grupper och möjligheter till etablering av samarbete mellan politiker och tjänstemän. Utveckling av offentlig verksamhet förutsätter kommunikation och samarbete mellan olika aktörer inte distans. Läs mer om redovisade argument i Eva Sörensens bidrag "Offentlig ledelse som metastyrning af netvaerk".

I uppsatsen "Borgmästarens makt" behandlas ledning och styrning. Här är frågan vilken makt och inflytande som borgmästaren har. Uppsatsen baseras på en jämförelse mellan kommuner i ett stort antal europeiska länder. I Sverige har borgmästarrollen definierats som kommunstyrelsens ordförande. Enkätfrågorna har behandlat borgmästarens självskattade inflytande och bedömning av andra aktörers interna och externa inflytande. Självskattningen visar att borgmästaren uppfattar sig ha mindre makt än i många andra länder i Europa. I förhållande till andra aktörer uppfattar kommunstyrelsens ordförande - den svenske borgmästaren - sig vara mindre inflytelserik inom organisationen än den genomsnittlige europeiska kollegan, däremot mer inflytelserik utom kommunen. Med utgångspunkt från dessa observationer formulerar författaren fyra hypoteser som sedan testas på den genomförda studien i Sverige i syfte att försöka förklara skillnader i hur inflytandet uppfattas i förhållande till olika aktörer. Betydelsefulla faktorer förefaller vara bland annat väljarkårens ombytlighet, befolkningsutveckling och näringslivsstruktur. Artikeln avslutas med ett resonemang kring hur borgmästaren kan bli starkare och två råd levereras som tydligt motiveras av den genomförda studien och som kan innebära en starkare ställning. Undvik att göra dig beroende av externa aktörer vid valet och undvik att bilda knappa styrande koalitioner. Läs mer om motiven till råden i Henry Bäck's bidrag.

Kommunal ekonomi och politik är nu inne på den nionde årgången. Syftet med tidskriften är fortsatt att publicera aktuella forskningsresultat inom forskningsområdet och medverka till att viktig forskning sprids. Det finns enligt vår uppfattning en intressant ämnesmässig bredd på bidragen och en spännande metodriktighet. Vi noterar med stor tillfredsställelse att tidskriften används och publicerade uppsatser citeras av forskarkollegor. Intresset håller i sig från såväl forskare som praktiker. Vi kan givetvis göra ännu mer för att förbättra spridningen av tidskriften och öka uppmärksamheten. Aktiviteter av skilda slag planeras. Det bästa sättet för att utveckla tidskriften är emellertid att vi alla hjälps åt att finna nya läsare och att använda Kommunal ekonomi och politik som tidskrift för publicering av forskningsresultat. Välkommen med ditt bidrag.

Björn Brorström och Henry Bäck
Redaktörer